

OBSAH

Úvod

Kniha v Čechách mezi starým režimem a národní knižní kulturou

(Claire Madl – Michael Wögerbauer – Petr Píša) / 9

Knižní trh v proměnách / 11

Protagonisté, podniky a síť knižního trhu v kontextu domácího
a zahraničního bádání / 16

I.

Knižní politika – regulace a sebeorganizace knižního trhu

(Michael Wögerbauer) / 27

Knižní trh z hlediska státu / 28

Organizace knižního trhu do sedmdesátých let 18. století / 31

Organizační úloha státu v diferenciaci odvětví / 38

Sebeorganizace knihtiskařů, knihvazačů a knihkupců / 46

Od merkantilismu v rozštěpené Svaté říši římské
k autorskému právu v Německém spolku / 59

Závěrem / 67

Ekonomické a sociální podmínky knižní kultury

(Claire Madl) / 69

Proměny knižního trhu – nesouvislý růst a rozvětvení / 69

Materiální a hospodářské podmínky výroby knih / 79

Vývoj cen knih pro čtenáře / 82

Obchodní strategie – paradigma čtenáře / 87

Hospodaření a chod práce v dílnách a obchodech / 91

Personální organizace tiskáren a obchodů / 98

Zahraniční souvislosti knižního trhu v Čechách

(Claire Madl) / 103

Přímé vztahy s cizími knihkupci / 106

Dovoz knih – Čechy jako průsečík / 113

Zlom devadesátých let v dovozu knih / 124

Topografická a funkční diferenciacie knižního trhu

(Claire Madl) / 127

Praha jako centrum / 128

Hierarchizovaná síť měst / 135

Nedostatky knihkupecké sítě / 140
Závěrem / 142

Vývojové tendence tiskové produkce v Čechách 1749–1800

(Michael Wögerbauer) / 143

Metoda / 143
Tisková produkce a její vícejazyčnost / 147
Obsahové a mediální hledisko / 149
Závěrem / 153

II.

Kalendáře v Čechách

Masová tiskovina a pilíř tiskařského podnikání 18. století

(Michael Wögerbauer) / 159

Místo kalendářů na knižním trhu / 160
Kalendáře jako finanční opora tiskařů-nakladatelů / 165
Mimopražské pokusy o vydávání minucí / 170
Tisk kalendářů a státní regulace / 172
Tereziánské reformy a nesnáze tiskařů / 174
Závěrem / 177

Tiskárna normální školy v Praze

Vládní nástroj osvícenského despotismu

i impuls ke vzniku občanské společnosti

(Claire Madl) / 179

Od zprostředkování vídeňských učebnic k nakladatelství / 182
Organizace tisku učebnic – od režimu privilegií
přes zavedení „veřejné zakázky“ až k monopolu / 188
Mezi sociálním opatřením a orientací na zisk – hybridní nakladatelství / 196
Vytvoření distribuční sítě pro venkov / 206
K jazyku učebnic / 210
Závěrem / 215

Nezdařilá expanze? Johann Thomas von Trattner a jeho působení v Praze

(Michael Wögerbauer) / 218

Labore et favore. Vzestup Johanna Thomase Trattnera
založený na pili a podpoře vídeňského dvoru / 219
Rané Trattnerovy stopy v Čechách / 223
Pokusy o založení tiskárny / 225
Konflikty s Václavem Janem Krabatem kvůli privilegii na písmolijnu / 228

Trattner kontra Gerle / 233
Trattnerovi faktoři a Praha / 236
Závěrem / 238

Jak etablovat firmu v období tereziánských reforem Zadržovaný vzestup pražského tiskaře Schönfelda

(Michael Wögerbauer) / 241

Schönfeldova učednická léta a začátky / 242
Tisk bez privilegia – klamné příležitosti tereziánských reforem / 248
Zkostnatělý systém privilegií a jeho nevýhody / 251
Nezákonná inovace / 253
Všeobecné znejistění – josefinská deregulace / 256
Závěrem / 261

„Při zohlednění skutečné potřeby...“

Regulace knihkupeckých koncesí po roce 1806 v praxi

(Petr Píša) / 264

Knihtiskárna na periferii / 265
Druhé největší město Čech / 267
Závěrem / 278

Jak rozšířit a diverzifikovat čtenářskou obec Reklamní strategie nakladatelů a knihkupců

(Claire Madl) / 279

Rozšiřování čtenářské obce / 280
Diferenciace čtenářů / 292
Závěrem / 299

Čtenářské kabinety, půjčovny knih a proměny způsobů čtení

(Claire Madl) / 301

Komerční podnik pro dobu ekonomických krizí? / 303
Cesty k popularizaci četby – zmasovění a diverzifikace / 307
Obnovení půjčoven v druhé dekádě 19. století / 311
Obsahem četby k proměnám čtenářských praktik? / 312
Zábava jako způsob čtení. Kniha, káva a tabák / 317
Závěrem / 318

Seznam archivních fondů / 323

Seznam tištěných pramenů / 325

Seznam literatury / 334

Seznam databází a hlavních internetových zdrojů / 352

Soupis ilustrací / 355